

Kong Frederik d. VI's Rejse i Jylland, særlig i Ribe Amt, 1828.

Af Overlærer **J. Olsen** i Varde.

NAAR der er Tale om Kongebesøg i Vestjylland i ældre Tid, da er det særlig to saadanne, man hører nævne. Det ældste af disse, hvormed nu kun ganske enkelte véd noget at fortælle, noget, de har hørt fra deres Forældre eller Bedsteforældre, er Frederik d. VI's Rejse i Vestjylland i den sidste Halvdel af Juni Maaned 1828.

Gennem skriftlige Optegnelser fra hine Dage samt gennem senere nedtegnede Erindringer fra Øje- og Ørenvidner skal jeg søge at fremstille denne Rejse, der jo var en Begivenhed paa den Tid, særlig i Vestjyllands fjerntliggende og tyndtbefolkede Egne. Det Minde, der fortrinsvis lever hos den nuværende Slægt, er den store Hurtighed, hvormed Kongen for frem. Milen tilbagelagdes i 20 á 25 Minutter, og særlig i Vestjylland fandt man, at det var alt for hurtigt. Man ynkedes over „de sølle Bæster“, der skulde med paa Turen. Men da der skiftedes Forspand i hveranden Kro, havde Dyrene ingen Skade af denne Opstrammer. Gennem Taler, Sange, Transparenter med Over-

skrifter o. s. v. gaar der bestandig en Hyldest af Landsfaderen, der besøger sine jublende Undersaatter. Hyl-lingen var sikkert velment, men den gav sig ofte Udtryk i Former, der synes mer end naive i vor realistiske Tid. Særlig var det d'Hrr. Præster og Rektorer ved de lærde Skoler, der red Pegasus ved denne Lejlighed.

Den første By, som efter de foreliggende Beretninger ved denne Lejlighed modtog Besøg af Majestæten, var Holbæk, hvor Kongen indtraf den 5. Juni om Formiddagen Kl. 9, kun ledsaget af Hs. Excel. Overhofmarchal Hauch, der kørte med ham. Det var første Gang, en dansk Konge besøgte Holbæk, fortalte man, og derfor havde ogsaa Byen pyntet sig, saa godt den formaaede med Æreporte, Blomster og Grønt samt med Transparenter, hvori ses Kongens Navnetræk med Overskrift af forskelligt Indhold. I Algade var saaledes rejst en meget køn Æreport med Kongens Navnetræk, og under samme stod:

„Ej Oldtids svundne Glans Du skuer her.
Først med dit Scepter spirede vor Lykke.
Blandt Danmarks Konger Du den første er,
hvem Holbæk By kan tro sin Tak udtrykke“.

Da Kongen ankom til Byen, hilsedes han med Klokkklang og 27 Kanonskud. Paa Torvet stod Borgervæbningen opstillet. „Officererne i straalende Uniformer og Mandskabet i sorte Kjoler og hvide Underklæder, saa de udgjorde en vakker Parade“, skriver et samtidigt Blad. Amtmanden, Kammerherre Grev Knuth og Amtsforvalteren, Kammerherre Major v. Wegener modtog Kongen og ledsagede ham igen til Amtets Grænse.

Fra Holbæk rejste Kongen til Jylland og ankom Søndag Morgen den 8. Kl. 9 til Aarhus, men her var han ledsaget af et meget betydeligt Følge, nemlig „af Prinserne og hele den kongelige Suite“, som det hedder. Allerede samme Morgen lod han de i Aarhus liggende tre Regimenter defilere forbi sig paa Torvet. Det hele skete inden Kirketid, da Kongen ønskede, at Soldaterne ligesaa vel som han selv kunde komme i Kirke og høre Højmessen. Kongen med Følge var i Domkirken for at høre „den højjærværdige Olding, Biskop Dr. Birch, Kommandør af Dannebrog“.

Om Eftermiddagen holdt Kongen Revu over Artilleriet og Mandag Formiddag over Kavalleriet, „der manøvrerede under Hs. Majestæts højstegen Kommando“. Han maa have opholdt sig i Aarhus en Uges Tid; thi først d. 15. afrejste han til Viborg. Om Onsdagen gav Selskabet Polyhymnia et Bal i Anledning af Kongens Nærværelse, og dette bivaanedes af Prins Frederik Ferdinand, Prinsen af Hessen-Philipsthal, Hs. Excel. Generalissimus Grev v. Bismarck samt flere af de i Aarhus liggende Generaler og højere Officerer¹. Om Torsdagen besøgte Kongen Anlæggene, Hospitalet og Fattiganstalten, og om Eftermiddagen var han i Skolerne.

¹ Ovennævnte Grev v. Bismarck er, saa vidt vides, et af de første merebenedte Medlemmer af den brandenborgske Adelslæggt. hvortil jo ogsaa den senere tyske Rigskansler Fyrst Otto v. Bismarck-Schönhausen hører. Den hernævnte Grev Fred. Wilh. v. Bismarck var som württembergsk Ritmester med Napoleon i Rusland 1812 og udmærkede sig ved Moskov samt ved Overgangen over Beresina. Han førte Levninger af den württembergiske Hær tilbage og blev senere Generalissimus. 1826 kaldtes han til Danmark for at medvirke ved den ny danske Hærordning, og 1835 gik han i samme Ærinde til Rusland. Han døde 1860

Saa rejste han som før nævnt d. 15. Juni til Viborg. Rejsen gik over Frijsenborg og Ulstrup, og om Aftenen Kl. 9 ankom Kongen til Byen under Klokkeringning „og Folkets tusindstemmige Fryderaab“. Kongen blev modtaget af Borgmesteren, Kancelliraad Gundelach, hvorpaa han tog ind hos Stiftamtmand Schönheyder, Ridder og Dbmd., hvor Embedsmændene fra Byen og Omegnen blev ham forestillede.

Det, man forbavses over ved at gennemlæse de stedlige Optegnelser angaaende Kongens Rejse, er den store Masse Sager, Protokoller, Bygninger og Institutioner m. m., som Kongen fik efterset eller i det mindste mente at faa efterset i Løbet af en halv Dags Tid. Jeg skal blot for Viborgs Vedkommende nævne følgende. Mandag Morgen d. 16. Juni Kl. 8 $\frac{1}{2}$ begyndte han med at lade sig Embedsprotokollerne fra Byen og dens Omegn forevise. Dernæst inspicerede han Byens Borgervæbning, Latinskolen, hvor Rektor Hasselbalch holdt Tale, og Disciplene sang; Eksamination i forskellige Klasser og Lærefag; derefter Udstilling af adskillige Fabrikata og Produkter af Kunstflid fra Byen og Amtet. Efter dette inspicerede han Hospitalet, Brandkorpset med Sprøjte og Redningsøvelser, Sygehuset, Borgerskolen, Søndresogns Kirke, Haandgerningsskolen, Tugthuset og Arresterne; derefter Avdiens paa Raadhuset for Byens Borgere, og saa først holdt han Middag med Taffel hos Stiftamtmanden, hvortil Byens Embedsmænd og Honoratiores var indbudne. Ved Taffelet blev der afsunget to Sange, hvoraf den ene var forfattet af Borgmester Gundelach, den anden af Præsten St. St. Blicher. Efter Taffelet inspicerede Kongen Domkirken og blev i den festlig oplyste Kryptkirke hilset med en Tale af Stiftsprovst Schjødte. Fra

Kryptkirken gik saa Toget til den udenfor Byen anlagte Kirkegaard.

Om Aftenen blev der afsunget Sange af et Kor, der sluttede med et Vivat og 9 Gange gentaget Hurra, og Natten igennem var atter Byen og de i den anbragte Æreporte illuminerede.

Næste Dags Morgen Kl. 8 forlod Kongen Viborg og kørte til Løgstør. Som Prøve paa den Tone, Bladene anslog i Anledning af Kongebesøget, skal jeg ordret anføre nogle Slutningslinier af den i Viborg dengang udgivne Avis „Samleren“ for Onsdagen den 18. Juni saalydende: „Den elskede Landsfader forlod os i Gaar Morges Kl. 8, betegnende her som overalt sine Spor med Mildhed og Naade; men Erindringen om den sande Glæde, den ædle sjette Frederik ved sin uskat-terlige Nærværelse skænkede os, vil aldrig forlade hans tro og erkendtlige Undersaatters for Konge og Fædreland højt bankende Hjerter“.

Paa Vejen fra Viborg til Løgstør, fortæller „Samle- ren“ for 1. Juli, havde en hel Del unge festlig smyk- kede Karle udenfor Gjedsted By modtaget Kongen. Alle var de til Hest, og „under Fryderaab“ indtog de Pladsen foran Kongens Vogn, idet de ledsagede Toget til Byen. Gennem en her oprejst Æreport og „gennem de tætte Rækker af jublende Undersaatter“ kørte Kongen ind i Præstegaarden, hvor han stod af og begav sig straks hen i Skolen, hvor Børnene maatte aflægge Prøve paa, hvad de kunde. Paa Tilbagevejen til Præstegaarden strøede 8 festligklædte Piger Blom- ster foran Kongen, og ved en i Haven oprejst Ære- port overrakte den yngste af Pigerne ham en Sang, forfattet af Rektor Hasselbalch. Da Kongen med Følge var indkommen i Præstegaarden, blev Herredets Præster

præsenterede af Stiftamtmand Schönheyder, hvorpaa der var Middag i Præstegaarden. Under Taffelet, hvori hele den kongelige Suite deltog, udbragte en tilstedeværende Kongens Skaal, der modtoges med stor Jubel. Efter Taffelet kørte saa Kongen videre. Imidlertid synes det efter Meddelelserne i Ribe-Bladet, at Kongen endnu en Gang maatte gøre Ophold paa denne Vej, nemlig i Simested Sogn. Her havde nemlig Præsten, assisteret af sin Hustru og 4 Børn, rejst en Æreport paa et Sted, der hedder Cimbershøj; og her afsang de en Sang med Støtte fra deres nærmeste Naboer, særlig af Kvinder, idet der blandt Sangerne nævnes „11 Fruentimmer“. Sangen var forfattet af Præsten selv og lød saaledes:

„Med festlig Fryd, med festlig Glæde
Her i den brune tavse Hede,
O Konge, rørt vi møde dig!
Og rørt vor Sjæl af Glæde flammer,
Mens Læben højtidsfuldt fremstammer:
Vor Konge vorde lykkelig!

Velkommen, Landets hulde Fader
Fra fjerne Herthas Myriader
Til Cimbrers minderige Kyst!
Hvor Bavnen mellem Lyngen knejser.
Taknemlighed dig Alter rejser
Udi hvert trofast Cimbrerbryst!

Med Velbehag du huldt modtage
Den Krans, som Uskylds Hænder svage
Med barnlig Tillid række Dig.
Og som dens friske Løv nu grønnes,
Din Faderdaad af Himlen lønnes.
Lev, gode Konge, lykkelig!“

Den 18. Juni Kl. 5 Eftermiddag kom Kongen over Hvalpsund til Sallingland, som det hedder, hvor han hilstes „af den forsamlede Mængdes Fryderaab“. Ved den med Grønt og Blomster smykkede Bro, paa hvilken han gik i Land, modtoges han af By- og Herredsfogden, Kancelliraad Rosenstand, „hvorefter 12 unge Damer fra Omegnen ved en Velkomstsang tolkede Folkets glade Følelser ved atter at se Landets Fader“, skriver „Samleren“ for 19. Juni. Kongen tog saa til Hovedgaarden Eskjær, hvor han opholdt sig en Time, hvorpaa han fortsatte Rejsen til Skive. En halv Mils Vej uden for Byen modtoges han af en Del Borgere til Hest, og „under Kanontorden og Folkets Jubel ankom Allerhøjstsamme til Skive Kl. 8 $\frac{1}{2}$ “. Her stod han af hos Kancelliraad Rosenstand, hvor han overnattede. Ved Aftrædelsen modtoges Kongen af en talrig Forsamling af Byens og Omegnens gejstlige og verdslige Embedsmænd samt Honoratiores, der af Stiftamtmand Schönheyder blev forestillede for Majestæten. Om Aftenen og langt over Midnat var Byen illumineret, hvilken Illumination yderligere forskønnedes ved flere smagfuldt oplyste Æreporte og Transparenter.

Den 19. Juni om Morgenens Kl. 6 eftersaa Kongen Embedsmændenes Protokoller og Regnskaber og gav Avdiens til enhver, som havde noget at andrage om, lod Brandkorpset prøve Sprøjterne og tog Fængslerne i Øjesyn; sluttelig begav han sig til Borgerkolen, hvor Børnene blev eksaminerede i de forskellige Fag og viste derefter deres Færdighed i Gymnastik ved Udførelsen af en hel Del Legemsøvelser. Kl. 9 forlod saa Kongen Skive og kørte til Holstebro.

Kl. 12 indtraf Kongen til Holstebro, hvor han tog ind hos Amtsforvalter Skjerbek. Her modtog han i

Avdien de forskellige gejstlige og verdslige Avtoriteter og fortsatte derpaa efter indtaget Middagsmaaltid sin Rejse videre til Ringkøbing. Saavel ved Ankomsten som Afrejsen paraderede Borgervæbningen.

Natten tilbragte Kongen i Ringkøbing, og om Morgen den 20. Juni tog han derfra over Klitten til Nymindegab. Her havde man søgt at gøre det hele saa festligt som mulig. Særlig havde den virksomme Embedsmand, Sandflugtskommisær, Kammerraad Westesen, været virksom. Der var oprejst to Ærestøtter med Blomster og Grønt ved Landgangsstedet. Endvidere laa der 8 Fiskerbaade „af dem der sædvanlig indbragte for 10 Rdl. Torsk hver“, siger Ribe-Avisen. Disse Baade laa i Rad langs ned ad Strømmen. Endvidere laa der ogsaa 6 norske Skibe, hvoriblandt Kaptajn Berthelsens skønne Galease med Flag lige fra Top til Ræling, og saa var den besat med Kanoner for at hædre Majestæten. Under Kanonsalut er altsaa Kongen gaaet i Land, hvor man foruden de tvende før nævnte Ærestøtter ogsaa havde rejst et Telt til Hs. Majestæts Modtagelse, og ved hvilket Bønderne holdt med deres Heste. Ved Landgangsstedet hilstes Kongen med en Sang, der var forfattet af Sognepræsten i Henne, Jens Christian Fischer, og som blev afsunget af et Kor paa 6 Karle og 10 Piger og lød saaledes:

Konge, o velkommen vær
Her ved Havets Bølger,
Hvor de mange Bjerges Hær
Agermarken dølger.
Her, hvor Vesterhavet slaar
Imod Jyllands Sande,
/ Og de stolte Skibe gaar
Paa de blanke Vande.

Herre, vi i Ydmyghed
For dit Aasyn træde,
Og udi al Simpelhed
Tale vores Glæde.
Gid at Kongen stedse maa
Leve her med Glæde,
Roser og Violer gro
Der, hvor han skal træde
Give Gud at Kongens Slægt
Stedse her maa byde,
Da skal hele Danmarks Folk
Alletid sig fryde.
I den Tid, som Fisken gaar
Her i Havets Vande,
Gid da ogsaa Kongens Børn
Styre Danmarks Lande!

Efterat denne Sang var sunget, kom der imidlertid et lille tragikomisk Mellemspil, efter hvad en af de 6 Karle, der deltog i Koret, nemlig nu afdøde Aftægtsmand Niels Gundesen i Hovstrup, har fortalt nuværende Præst i Hammelev, Engelsen, der for en Del Aar tilbage var Sognepræst i Henne og Lønne. Sagen var nemlig den, at Pastor Fischer havde skrevet endnu en Sang, bestemt til at synges paa Blaabjerg, naar Kongen stod paa denne 100 Fod høje Klit. Men Kongen vilde ikke standse ved Blaabjerg; han vilde nøjes med blot at køre forbi og saa iagttage Klitten fra Vognen af. Pastor Fischer havde endvidere tænkt sig, at Kongen vilde sejle over Fil-Sø og lande ved Søvig, hvilke Tanker han havde givet Udtryk i Sangen. Det kom nu heller ikke til at passe. Da Kong Frederik imidlertid mente, det var Synd, at Henne-Præsten skulde brænde inde med Sangen, enedes man om, at ogsaa denne Sang skulde afsynges ved Gabet, hvilket ogsaa skete. Sangen lød saaledes:

Som Solen opstiger fra østlige Kant
Og udbreder Lyset saa vide,
Saaledes Kong Fredrik i Sinde det randt
At skue til Vestjyllands Side.
Den Herre saa from
I Sinde det kom
At skue al Dannemark rundten om.

Nu fryd dig med Glæde, Du Ringkøbing Stad
Og alle dine Sandbjerger nære,
Og alle I Bjerger, som stande i Rad
Ved Vesthavets Bølger saa svære,
Lad Flagene vaje,
Kanonerne gaa,
Thi Dannemarks Konge ved Fjorden mon staa.

Du Lønborrig store og vidtstrakte Gaard
Med alle dine Enge de grønne,
Du ogsaa for Tiden en Ære opnaar,
Som alletid vil dig forskønne,
Aarhundreder gaa,
Før Du kan opnaa,
At Kongerne atter hos dig vil afstaa.

Nu rul dine Bølger, o Nymindegab,
Blandt alle dine Sandbjerger vide,
Og Floden, som aldrig kan mærke sit Tab,
Der løber fra Østlandets Kilde.
Den Herre saa stor
Paa Ringkøbing Fjord
Maaske dig skue og gange ombord.

Og Blaabjerg, du stolte og udvalgte Pynt,
Du største blandt Vestlandets Høje,
Maaske og dig bliver den Glæde forkyndt,
Dig Kongen vil tage i Øje.
Med Hæder du maa
Blandt Bjergene staa,
Naar Dannemarks Fredrik paa dig vil hengaa.

Fra Blaabjerrigs brede og sandige Top
Der skues nu Filsøens Bølger,
De ere urolig' og rejse sig op.
De Ønsket ej længere dølgel,
At Kongen han maa
Ombord paa dem gaa,
Til atter ved Søvig han Landet kan naa.

Se Landet, som skues fra Blaabjerrigs Sted,
Er udstrakt i Mile saa mange
Med Hav, til det ledte Velsignelse ned:
Med Kongen kan Blaabjerrig prange.
Gid Frederik maa
Nu sent fra os gaa
For hisset i Himlen der Lønne at faa!

Da den sidste Sang var sunget, skiltes Kongen fra sit Følge. Sidstnævnte kørte nemlig den lige Vej ad Ovtrup til, medens Kongen kørte om ad Blaabjerg for atter at støde til sit Følge ved Snorom. Afdøde Jens Sivert Jensen, den tidligere Sognefoged i Lønne, hvis Fader var Toldbetjent ved Nymindegab, har som Dreng overværet det hele, og han fortalte, at Stiftamtmanden, som ogsaa var til Stede ved denne Lejlighed, kørte med 4 Heste, medens Kongen kørte med 8. Samme Sognefoged fortalte endvidere, at før den Tid var der ingen ordentlig Vej til Nymindegab; men da Kongen skulde komme, blev der i Hast lavet en provisorisk Vej, belagt med frisk Lyng; og først i Trediveerne blev Kongevejen, som den dengang kaldtes, endelig anlagt og optaget som offentlig Vej. Kongen, der ønskede at se Blaabjerg, drejede om ved Lønne Kirke og østen om Præstegaarden, fortalte Niels Gundersen, og fra Vognen iagttog han saa den bekendte Klit, hvorpaa han kørte til Ovtrup, hvor Præsten Niels Hansen Olivarius prædikede i Sognets Kirke i Anledning af Kongens

Nærværelse. Denne Prædiken, der tilfældigvis blev funden i Højen Jerlev Præstearkiv¹, er nu indlemmet i Lunde-Ovtrup Præstearkiv i Provinsarkivet i Viborg og lyder saaledes:

„De dyrebare Øjeblikke, Deres Majestæt allernaadigst dvæler ved Ovtrups vestjydske Landsbykirke, maatte det allernaadigst tillades dens Præst at afbenytte for at tolke ogsaa disse Menighedens Glæde ved Landsfaderens Nærværelse iblandt os og bevidne vor Taksigelse for de under Deres Majestæts Regering oppebaarne, mangehaande Velgerninger.

Deres Majestæt gæster en Egn, fattig som det synes paa Naturens Ynde og Gaver, dog selve denne tarvelige Natur opmuntrer og styrker Beboernes Kraft og Virksomhed. Se vore Kirker, allerkristeligste Konge! Fædrenes Fromhed og Kraft opførte dem af haarden Kamp. Varige staa de fra Slægt til Slægt for varigen al overlevere det gamle Kristenbud:

Frygter Gud og Kongen ærer,
Som Guds rene Bud os lærer!

Deres Majestæt! velbyggede Landsbyer ere opførte under Deres Regering, hvor De, rejsende som Prins og Tronfølger, vilde have fundet lave smaa Bondevaaninger med aarligen faldefærdige Lervægge.

I Dag vil Deres Majestæt have set Sandflugtens og Vandenes Ødelæggelser; dog — Ødelæggelsen standser — Gud udsender sin Aand, og der skabes; han fornyer Jordfladens Skikkelse. For Landsherrens Øjne maa i Dag have aabenbaret sig den skabende Naturs nyeste Frembringelser i Tipper-Øernes Marsk-

¹ N. H. Olivarius forflyttedes 1837 til Højen-Jerlev Præsteembedet ved Vejle; dér døde han 1849.

sletter ved Ringkøbingfjorden mellem Bølgen blaa og de gule Sandflekker, naar Saltkrystallerne blinke mod den udtørrende Sommersol. Der, hvor i den nulevende Slægts Barndom kolde Bølger væltede og Vanddyrene blandt Fiskene tumlede sig, der lader Gud nu Græsset gro for Kvæget, ogsaa for disse Byers Kvæghjorde; thi den driftige vestjydske Bonde, plejende sit elskede Husdyr, agter ej flere Mile for lange, hvor han kan hjembringe Naturens friskeste Gaver.

Eftersom Kvæghjorden formerer sig, udstrækker ogsaa Agerdyrkeren stedse Turen længere og videre og høster sine Neg, hvor Aarene tilforn Fuglen kun frygtsom skjulte sig i den tynde Lynghe.

Ej mishage det Landsfaderen, om Hedernes Opdyrking gaar langsommere. Næppe kunne vi undvære Hedens Brændselsgave. Mennesket lever ej af Brød alene, og Kornets Mel bliver dog først Menneskeføde ved Ovnens Hede. Vesterhavets Taager og Storme forlænge den bidende Kulde ud over Vinterens Aars-tid i vor skovløse Egn, hvor ingen Bakke beskytter med Læ. Teglbæreren og Smeden saavel som Kulbæreren udtømmer Mosernes i Aarhundreder sammenpakkede Forraad, og Husholdningens Arne saavel som Pottemagerskens Fyrested finder Aar for Aar Heden sværere og dens Brændsel dyrere. Menneskelivets Tarv saavel som Naturen skyer Agerens som enhver anden Enevælde.

Saaledes virker den vestjydske Bonde paa Ager og Eng, i Heden og Mosen, velsignet ved Frihed og Ejendom. Ved Dig, kristelige Landsfader, skænkede Gud disse Egne Frihed og Ejendom. Som Tronfølger og Konge virkede Du til denne Velsignelse næsten et halvt Aarhundrede.

De stavnsbundne Oldefædres fribaarne Sønner ere nu Dine og Danmarks Værnsmænd; ikke hvervede, ikke pressede, men lovmæssig udskrevne efter skønssomt Valg — eller de er hjælpende Sønner for gamle Fædre og gaardbrugende Enker; thi Din lovgivende Visdom erkendte, at Sønnen — tjenende Fader og Moder ogsaa derved tillige tjener Konge og Fædreland. Ej vanæres Danmarks Krigerrækker længere ved fremmede Landes usædelige Rømningsmænd; derfor tro vi ogsaa mere og mere at se vore Ungersvende vende sædelige tilbage fra Din Krigerskole, dannede under Dine oplyste Høvdinge til Lydighed, Orden og Høviskhed.

Thi takker Vesterbo-Jyden Dig paa denne Dag. Oldinge, der saa Din Færd i fremfarne Dage; Mænd og Hustruer, der nu i moden Alder landligen og husligen styre og raade; Ungersvend med Møen ved Siden paa den grønne Eng, han med Leen, hun med Riven i Hænde; opvoksende Børn i Skole og paa Øvelsesplads uddannende Sjæl og Legeme efter Din landsfaderlige Anvisning — De takker Dig paa denne Sommerdag.

Ja, lange, lyse, frugtbargørende Sommerdag, vær os et Billede af Dit Liv og Din Regering i Danmarks Rige, ejegode Konge! Det var i Dit Livs Middag, i Din erfarne Manddomsalder,

Da Kristian til sine Fædre gik
Gik sølvgraa hen og til det bedre,
Til Kongers lyse Evighed,

og Du kaldedes af Gud til at stride med Mod, til at lide med Taalmod; thi Danmarks og Evropas Trængsels mørkeste Uvejrssky var over Hovedet.

Saa stundom lune Middagshede
Vi saa formørke Sol med Lyn og Larm;
Da saa vi Solen atter Skyen sprede
Og synke straalende og blid og varm.

Saa signede Du atter, mens Alderens Aar henglede, Danmarks Rige i Fred.

Evige Fader, Kongernes Konge! Lysets, Livets og Lyksalighedens almægtige Giver! Danmarks Sønner og Døtre fra Østen og Vesten bønfalde Dig paa denne Dag for vor elskede Landsfader. Du lade hans Livsol dale, dvælende, lysende og velsignende, som den skyfri Himmels synkende Sol mod den lange, blide Sommeraften!

Fra Ovtrup kørte saa Kongen til Varde, hvor han ankom samme Aften Klokken 7 $\frac{1}{2}$ i bedste Velgaaende, og „Borgerne ytrede deres Kærligheds og Taknemlighedsfølelse for den bedste Konge, saa godt som de lokale Forhold gjorde det muligt“, skriver den da i Ribe udkommende Avis.

Ved Vesterport, hvor Kongen kørte ind, var der opstillet en smagfuld Æreport, hvorunder saas det kongelige Navnetræk i Transparent. Ved Ankomsten salutedes der med 27 Kanonskud, og Kirkeklokkerne ringede, „hvilket altsammen bebudede den Lykke, der var bleven Byen til Del, at den havde den elskede Landsfader indenfor sine Porte“, siger Riberbladet.

De Gader, Kongen passerede, var bestrøede med Blomster og Grønt, og alle Huse selv de mindste Hytter var illuminerede og til Dels prydede med Transparenter, Blomster og grønne Kranse. Omtrent midt i Kræmmergade var oprejst en Æresbue, og paa Torvet paraderede Brandkorpset. Kongen stod af hos

Borgmesteren, Kammerjunker Wedel-Heinen, der dengang boede i den saakaldte Schulzeske Gaard paa Torvet. Her blev Byens og Omegnens Embedsmænd præsenterede for Majestæten, hvorpaa Byens fire Repræsentanter anholdt om Tilladelse til at bringe Kongen et Vivat. Efter dertil given Tilladelse blev under Fakkelskin en Sang afsungen udenfor Kongens Vinduer. Slutningsverset var saalydende:

„Hver Borger velsigner nu Fredrik vor Drot,
 Vor Fredrik, den fredegode.
 Han freder i Hytte, han freder i Slot
 Som Lejres den gamle Frode.
 Ja Jubellyd
 Med Tak udbryd:
 Lev længe, vor Konge, til Danmarks Fryd!“

Denne Festlighed endte saa med ni Gange Leve for Kongen. „Dernæst behagede det Majestæten i aabent Vindue at anhøre Borgerskabets Glædesytringer og Lykønskninger“, siger Beretningen. Torvet var oplyst med Lamper og prydet med en overfor Kongens Vinduer opført Løvhytte, i hvis Midte var anbragt et Transparent, forestillende Fredens Genius, der bekræfter Kongens Navnetræk.

Næste Morgen Klokken 7 eftersaa Kongen en hel Del af Byens Embedsprotokoller, eftersaa dernæst Sprøjterne, Brandvæsenet, Kirken og Raadhuset samt Skolen, hvor Børnene blev eksaminerede i Læsning og Hovedregning. Dernæst eftersaa han, ifølge Kordegn Jakobsens Beretning i Kirkebogen, Hospitalet, Fattighuset og Sygehuset, hvorpaa han Kl. 9 afrejste til Ribe igennem den festlig smykkede Sønderport.

Lidt over Middag d. 21. Juni ankom Kongen til Ribe, hvilket i Forvejen var bebudet gennem det

paa Domkirkens Taarn vajende Flag saa vel som ved Klokkernes Ringning. Løvbuer og Æreporte saas rundt omkring, og paa Torvet paraderede Borgervæbningen med fuld Musik.

Ved Stiftamtmandsboligen var samlet ikke blot Embedsmændene fra selve Byen og dens Omegn; men ogsaa fra Haderslev, Tønder og Flensborg var de komne for at hilse paa Kongen.

Efter at have hilst paa alle disse Embedsmænd gik saa Majestæten til Taffels hos Stiftamtmanden, og Kl. 4 begyndte han at efterse Byens Indretninger og Stiftelser, saasom Hospitalet, Almisseboligen, Katrinekirken, Raadhuset, Stiftsbiblioteket, Katedralskolen, Domkirken og Borgerskolen samt Brandvæsenet. Han udtalte særlig sin Tilfredshed med Brandvæsenet og Hospitalet.

I Katedralskolen modtog Rektor Thorup Kongen „med Tanker, der vare indklædte i bunden Stil“, siger Avisen. Eleverne blev eksaminerede i Historie, Geografi, Matematik, Latin og Religion.

Om Aftenen begav Skolens Personale sig hen i Stiftamtmandsboligen med brændende Fakler, og inde i Stiftamtmand Castenskjolds Have afsang man en af Rektor Thorup forfattet Sang.

Næste Morgen, den 22. Juni Kl. 8 eftersaa Kongen Embedsprotokollerne, og hvad ellers der mere kunde være at iagttage, og Kl. 10¹/₂ forlod han saa det gamle Ribe.

Henad Aften den samme Dag kom Kongen til Kolding under Klokkeringning og Kanonsalut, Borgerkabets Paradering m. m. Ogsaa her inspicerede han, hvad der kunde overkommes. Den næste Dags Morgen, altsaa den 23. Juli Kl. 4¹/₂ modtog han de forskellige Embedsmænd til Afskedskur, hvorefter han gik i en

Baad, som sejlede ham ud til Dampskibet „Kiel“, der laa i Fjorden for fuld Damp, bestemt at afgaa til Hovedstaden, saasnart Kongen var kommen om Bord. Efter 21 Timers Sejlads naaede Skibet København den 24. om Morgen Kl. 2.

Magister Maturin Castensen,

et Tidsbillede fra det attende Aarhundredes første Halvdel.

Af Bankdirektør **Jesper Madsen** i Jerne.

PAA den søndre Side af Jerne Kirkes Kor findes en Tilbygning, et Kapel, hvori der indtil Aaret 1891 henstod to større og to mindre Ligkister i aaben Begravelse. Den ene større Ligkiste gemte Støvet af Magister Maturin Castensen, der fra Aaret 1700 til 1747 var Sognepræst for Jerne og Skads Menigheder, og i de sidste 9 Aar Provst for Skads Herred. Den anden større Ligkiste gemte Støvet af hans Søstersøns og Eftermands Pastor Bøtchers Datter, der havde været gift med Kapellanen Niels Lang, senere Sognepræst for Vilslev og Hunderup Menigheder. De to Børnekister gemte Støvet af Pastor Bøtchers Søn Tobias og Niels Langs Søn Johannes.

Lige overfor Indgangen til Ligkapellet i Koret var paa den nordre Væg ophængt et Epitafium, hvorpaa læses følgende:

Dette Epitafium er opsat til Æreminde af den i Begravelsen lige over nedsatte velædle og højlærde Mand Hr. Magister Maturin Castensen til Hennegaard, fordem Sognepræst i dette Guds Hus i 47 Aar og Provst i Skads Herred i 9 Aar, som efter at han